

Toegang van het publiek tot documenten 2019

Jaarverslag van het
Europees Parlement

Afdeling Transparantie
Directoraat-generaal Presidium
Europees Parlement
April 2020

VOORWOORD

Het Parlement, de Raad en de Commissie geven sinds 3 december 2001 toepassing aan Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Overeenkomstig artikel 17, lid 1, van die verordening, moet elke instelling jaarlijks een verslag over het voorgaande jaar publiceren met vermelding van het aantal gevallen waarin zij toegang tot documenten heeft geweigerd, de redenen voor die weigering en het aantal niet in het register vermelde gevoelige documenten.

Overeenkomstig artikel 122, lid 6, van het Reglement van het Parlement, stelt het Bureau het in artikel 17, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 bedoelde jaarverslag vast.

METHODE

Het jaarverslag 2019 van het Parlement is opgesteld aan de hand van de volgende methode:

- cijfers over geraadpleegde en opgevraagde documenten verwijzen uitsluitend naar gespecificeerde documenten;
- besluiten om gedeeltelijk toegang te verlenen worden meegeteld als ingewilligde verzoeken;
- confirmatieve verzoeken kunnen verband houden met initiële besluiten om toegang te weigeren of met initiële besluiten om gedeeltelijk toegang te verlenen;
- de dag van registratie van het initiële verzoek bepaalt het jaar van het overeenkomstige confirmatieve verzoek.

INHOUDSOPGAVE

<i>Samenvatting</i>	4
<i>HOOFDSTUK I Verzoeken om toegang tot documenten uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1049/2001 in 2019</i>	5
A) Openbaar register van documenten van het Parlement.....	5
B) Geraadpleegde en opgevraagde documenten.....	6
B.1) Rechtstreeks geraadpleegde documenten	6
C) Cijfers met betrekking tot de verzoeken.....	7
D) Profielen van de verzoekers.....	10
<i>HOOFDSTUK II Tendensen en specifieke onderwerpen</i>	12
A) Verzoeken met betrekking tot de verkiezingen voor het Europees Parlement.....	12
B) De ruime definitie van documenten en “complexe” verzoeken.....	12
B.1) Verzoek om toegang van het publiek tot generieke inhoud en onlineplatforms 13	
B.2) Toegang tot documenten die niet bij het Parlement berusten (bijvoorbeeld screenshots).....	13
C) Onlineplatforms voor toegang tot documenten en bescherming van persoonsgegevens.....	14
<i>HOOFDSTUK III Klachten die zijn ingediend bij de Europese Ombudsman en gerechtelijke procedures</i>	15
A) Europese Ombudsman.....	15
A.1) In 2019 afgesloten klachtenprocedures.....	15
A.2) In 2019 geopende en nog in behandeling zijnde klachtenprocedures.....	18
B) Rechterlijke toetsing.....	18
B.1) Nieuwe zaken.....	18
B.2) Lopende rechtszaken in 2019.....	18
<i>Slotopmerkingen</i>	19

Jaarverslag van het Europees Parlement inzake de toegang van het publiek tot documenten – 2019 (Artikel 17 van Verordening (EG) nr. 1049/2001)

Samenvatting

Cijfers

- Op 31 december 2019 bevatte het openbaar register 776 627 verwijzingen, ten opzichte van 748 100 verwijzingen aan het eind van het vorige jaar.
- In 2019 raadpleegden de gebruikers van de website van het openbaar register van het Parlement 67 029 documenten rechtstreeks via het register. In diezelfde periode heeft het Parlement 645 verzoeken ontvangen via het onlineaanvraagformulier, per brief of per e-mail, wat een stijging is van 30% ten opzichte van 2018.
- Van de 645 verzoeken hadden er 101 betrekking op nog niet eerder vrijgegeven documenten.
- Het totale percentage ingewilligde verzoeken was in 2019 hoger dan 93 %.
- In 44 gevallen heeft het Parlement toegang geweigerd, vooral in verband met administratieve documenten en documenten met betrekking tot leden van het Europees Parlement en zijn bestuursorganen.
- In 13 gevallen heeft het Parlement gedeeltelijke toegang tot de opgevraagde documenten verleend.

Tendensen

- Verzoekers toonden veel belangstelling voor documenten in verband met de verkiezingen voor het Europees Parlement, die in mei 2019 werden gehouden. Er was ook een toename van het aantal aanvragen via onlineplatforms, zoals AsktheEU.org en FragDenStaat.de.
- Met 15 confirmatieve verzoeken in de loop van het jaar nam het percentage confirmatieve verzoeken lichtjes toe ten opzichte van 2018.

HOOFDSTUK I

Verzoeken om toegang tot documenten uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1049/2001 in 2019

De in dit deel besproken cijfers en statistieken maken het mogelijk tendensen vast te stellen op het gebied van toegang van het publiek tot documenten. Zij bieden het publiek ook een breder inzicht in de tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 1049/2001 door het Parlement.

A) Openbaar register van documenten van het Parlement

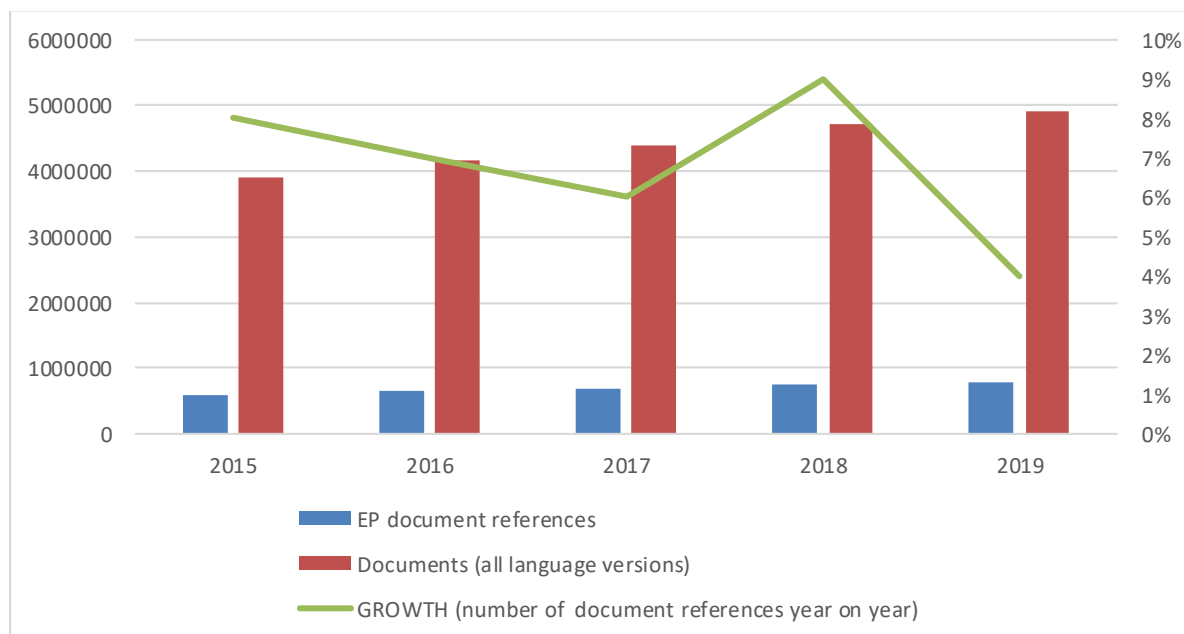
Het openbaar register van documenten van het Parlement werd in 2002 opgezet om de transparantie te vergroten en het gemakkelijker te maken voor het publiek om toegang te krijgen tot de documenten van de instelling, in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 1049/2001. Het bevat verwijzingen naar rechtstreeks toegankelijke documenten, hoofdzakelijk wetgevingsdocumenten, en zo mogelijk andere categorieën documenten. Het bevat ook een portaal voor het indienen van verzoeken om toegang van het publiek tot documenten die niet rechtstreeks toegankelijk zijn.

De website van het register kreeg een update om alles nog gebruiksvriendelijker te maken. De lay-out werd afgestemd op de nieuwe richtsnoeren voor websites van het Parlement, er werd een nieuwe zoekmachine aan de site toegevoegd, en de privacyverklaring werd zichtbaarder gemaakt. Deze verklaring werd ook aangepast naar aanleiding van de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2018/1725 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie¹.

Met een stijging van bijna 4% ten opzichte van het jaar voordien liep het aantal verwijzingen naar documenten in het openbaar register op 31 december 2019 op tot 776627 (goed voor 4 921 950 documenten, rekening houdend met de verschillende taalversies). In het openbaar register zijn geen gevoelige documenten in de zin van artikel 9 van Verordening (EG) nr. 1049/2001 opgenomen.

¹Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39.

(Figuur 1) **Evolutie van het openbaar register van documenten van het Parlement**

B) Geraadpleegde en opgevraagde documenten²

Haast alle documenten in het openbaar register van documenten van het Parlement kunnen rechtstreeks worden gedownload via de website, in overeenstemming met artikel 12 van Verordening (EG) nr. 1049/2001, waarin is bepaald dat de instellingen hun documenten zo veel mogelijk rechtstreeks toegankelijk moeten maken. De documenten die niet rechtstreeks kunnen worden geraadpleegd, kunnen worden aangevraagd via het onlineaanvraagformulier³ of per e-mail.

B.1) Rechtstreeks geraadpleegde documenten

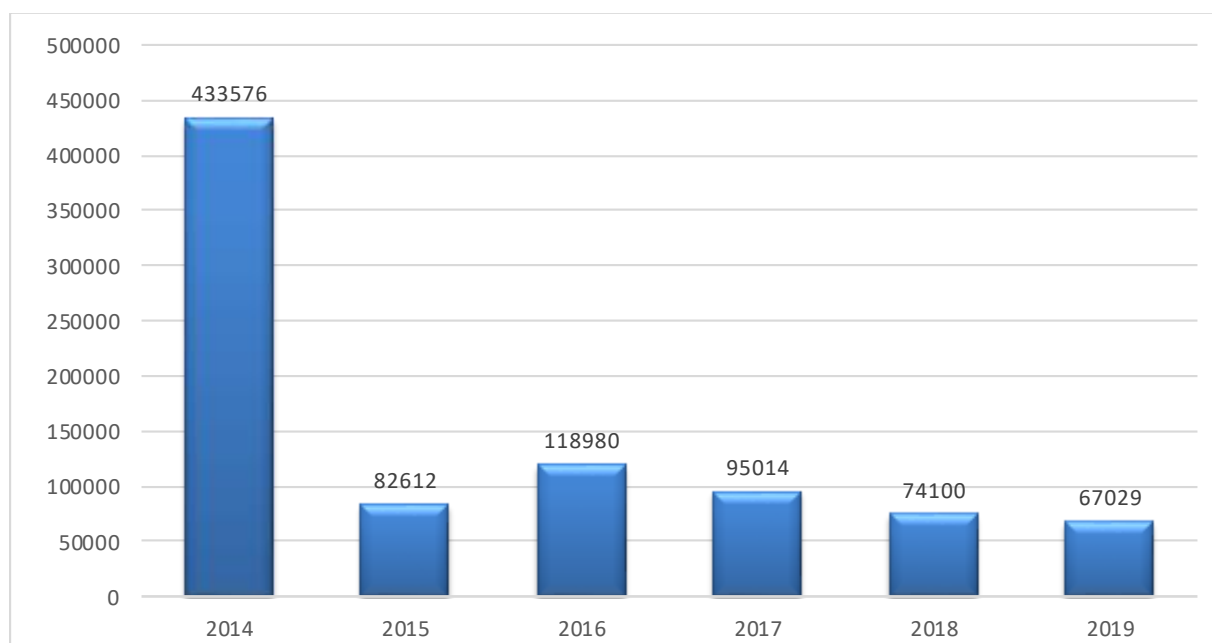
In 2019 werden er 67 029 documenten rechtstreeks geraadpleegd op de website van het openbaar register van het Parlement. Dit cijfer houdt geen rekening met raadplegingen via andere platforms die aan de databank van het register zijn gekoppeld, zoals webpagina's van de commissies en de denktank van het Parlement.

De vaakst geraadpleegde documenten liggen in de lijn van de voorgaande jaren: parlementaire vragen met verzoek om een schriftelijk antwoord uit hoofde van artikel 138 van het Reglement (10%), antwoorden op parlementaire vragen (19%), van de Europese Commissie ontvangen documenten (4%) en notulen (4%).

² Deze cijfers hebben uitsluitend betrekking op gespecificeerde documenten.

³ <https://www.secure.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=NL>

(Figuur 2) **Aantal documenten dat op de website van het openbaar register van documenten van het Parlement werd geraadpleegd**

C) Cijfers met betrekking tot de verzoeken

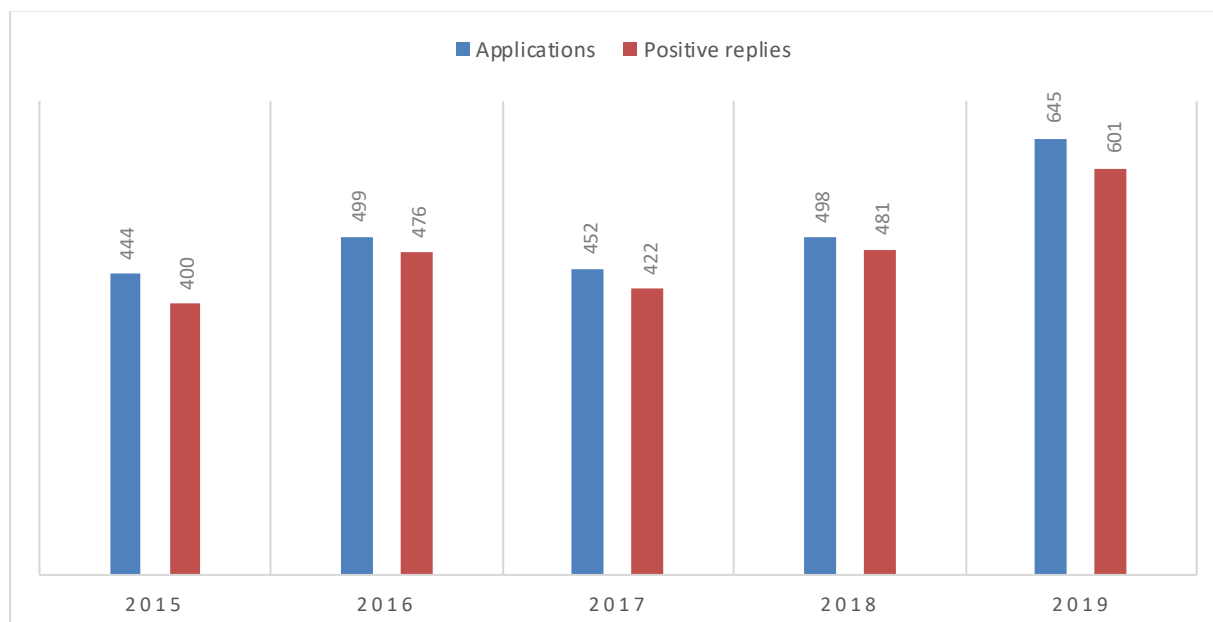
In 2019 heeft het Parlement 645 verzoeken ontvangen via het onlineaanvraagportaal, per brief of per e-mail. 446 van die verzoeken hadden betrekking op gespecificeerde documenten, terwijl 199 verzoeken betrekking hadden op een onbepaald aantal documenten. In het kader van het Memorandum van overeenstemming⁴, heeft het Parlement andere instellingen geraadpleegd in verband met 14 van de 645 verzoeken, en werd het zelf met betrekking tot 8 verzoeken die elders waren ingediend, door andere instellingen geraadpleegd.

Bij ongeveer 30 % van alle in de loop van het jaar ontvangen verzoeken ging het om een verzoek om toegang tot hetzij "*alle documenten met betrekking tot*" een bepaald onderwerp hetzij "*alle documenten met informatie over*" een bepaald onderwerp. De verwerking van dergelijke verzoeken neemt vaak meer tijd in beslag.

Van de 645 in 2019 ontvangen verzoeken heeft het Parlement er 601 ingewilligd. In dit cijfer zijn 13 gevallen inbegrepen waarin gedeeltelijk toegang tot de opgevraagde documenten werd verleend. Het aantal inwillingen bedraagt dus meer dan 93 %.

⁴ Het Memorandum van overeenstemming tussen de diensten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie inzake de snelle afhandeling van raadplegingen uit hoofde van artikel 4, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

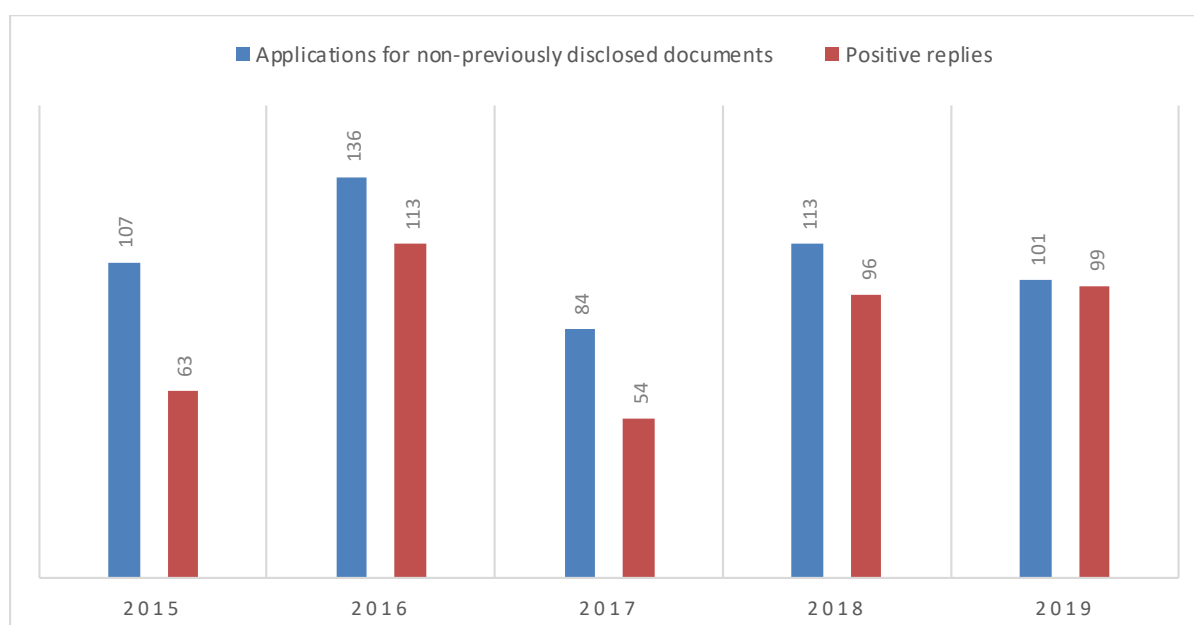
(Figuur 3) **Aantal verzoeken en het aantal daarvan dat werd ingewilligd**

Van de 645 verzoeken hadden er 101 betrekking op nog niet eerder vrijgegeven documenten. Deze 101 verzoeken behelsden het vrijgeven van 577 van dergelijke documenten, wat neerkomt op een stijging van 48% ten opzichte van 2018.

De meeste verzoeken om nog niet eerder vrijgegeven documenten hadden betrekking op dialoogonderhandelingen (30%), administratieve documenten (20%) en documenten in verband met activiteiten van leden (18%).

(Figuur 4) **Aantal verzoeken m.b.t. nog niet eerder vrijgegeven documenten en het aantal daarvan dat werd ingewilligd**

In 2019 nam de secretaris-generaal 57 besluiten overeenkomstig artikel 12, lid 3, van het besluit van het Bureau over de regeling inzake de toegang van het publiek tot documenten

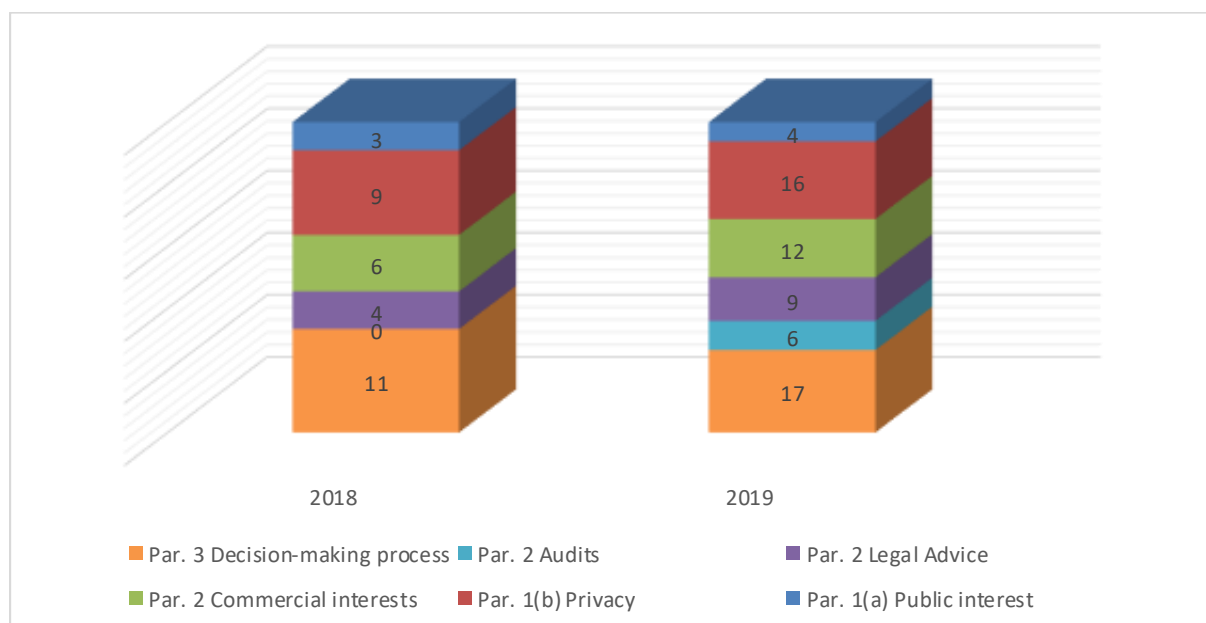
van het Europees Parlement⁵, waarbij in 44 gevallen de toegang tot documenten moest worden geweigerd en in 13 gevallen gedeeltelijke toegang moest worden verleend.

De 57 besluiten hadden betrekking op uiteenlopende onderwerpen en documenten. Van de 44 besluiten waarbij de toegang werd geweigerd, betroffen er 14, ten minste gedeeltelijk, documenten die niet bij het Parlement berustten, in de zin van artikel 2, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1049/2001. 9 gevallen hadden betrekking op documenten van de bestuursorganen van het Parlement, en 8 gevallen op verklaringen omtrent financiële belangen of onkosten van leden van het Europees Parlement. In 5 gevallen werd de toegang tot aanbestedingsdocumenten geweigerd. 5 van de 13 besluiten tot gedeeltelijke toegang hadden betrekking op specifieke documenten van de bestuursorganen van de instelling. 3 gevallen betroffen administratieve documenten, en nog eens 3 juridische adviezen.

Er waren 14 confirmatieve verzoeken⁶. Telkens bevestigde de instelling haar oorspronkelijke standpunt.

De weigeringen, die soms op verschillende uitzonderingen berustten, hadden hoofdzakelijk betrekking op de noodzakelijke bescherming van de persoonlijke levenssfeer en integriteit van personen (artikel 4, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 1049/2001), het besluitvormingsproces van de instelling (artikel 4, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1049/2001), commerciële belangen van een natuurlijke of rechtspersoon (eerste streepje van artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001) en juridisch advies (tweede streepje van artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001).

(Figuur 5) **Uitzonderingen op grond van artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1049/2001**

⁵ Besluit van het Bureau van 28 november 2001 over de regeling inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, PB C 216 van 22.7.2011, blz. 19.

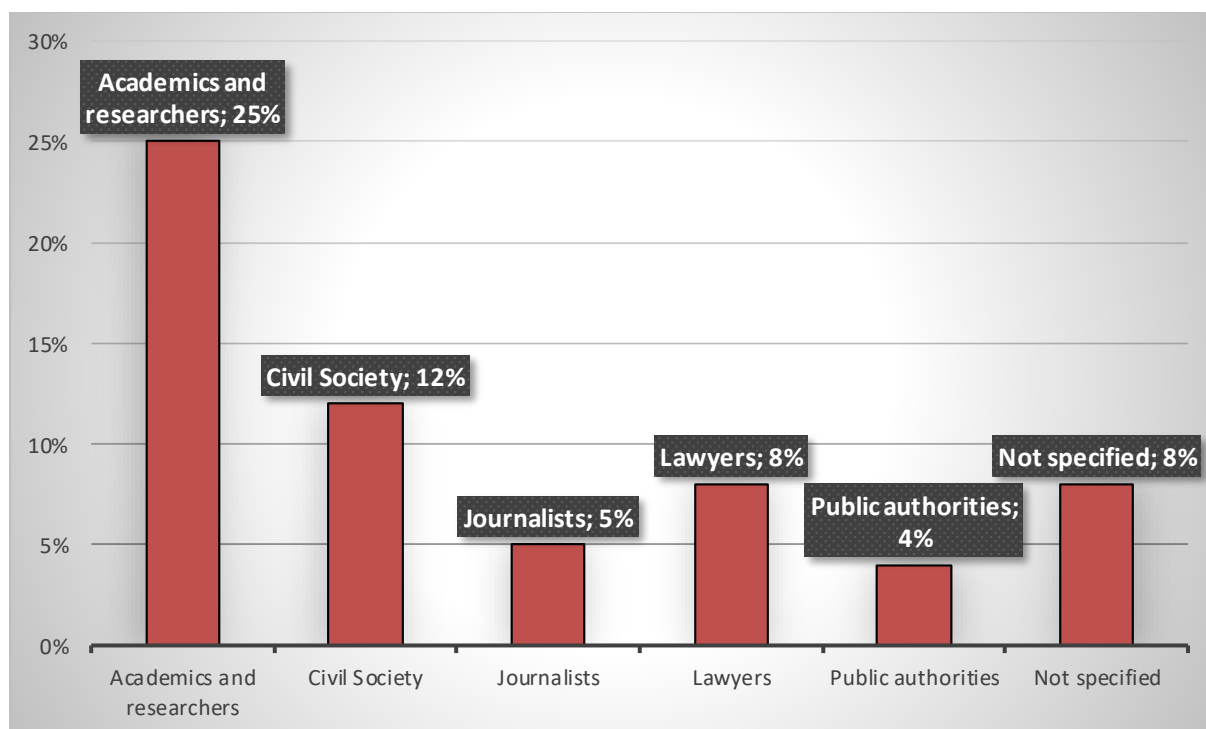
⁶ Confirmatieve verzoeken kunnen worden ingediend in verband met gehele of gedeeltelijke weigeringen, waarbij de instelling wordt verzocht haar standpunt te herzien (artikel 7, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001).

Samenvattend bleef het totale percentage door het Parlement ingewilligde verzoeken bijzonder hoog, met meer dan 93 %.

D) Profielen van de verzoekers⁷

De meeste verzoeken worden nog altijd ingediend door academici en onderzoekers. Meer dan 25 % van de verzoekers behoort tot deze categorie. Daarna volgen verzoekers uit het bedrijfsleven, milieuorganisaties en andere belangenvertegenwoordigers (samen goed voor ongeveer 12 % van de verzoeken). Journalisten maakten dit jaar slechts 5 % van de verzoekers uit.

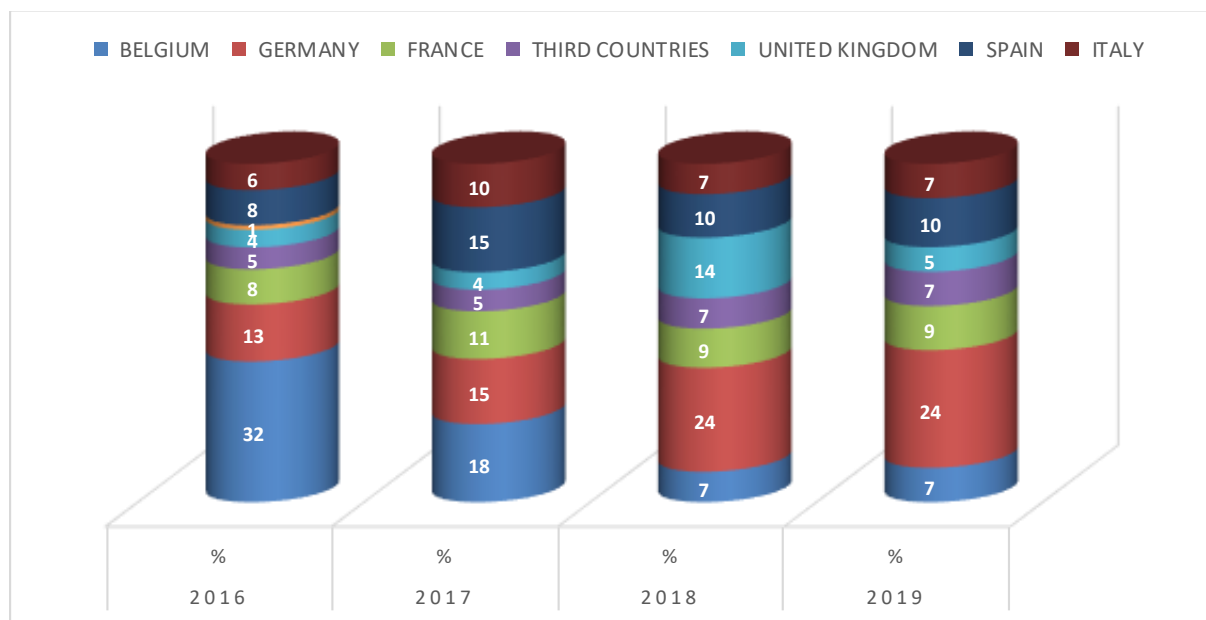
(Figuur 6) **Gekende profielen van verzoekers om toegang van het publiek tot documenten in 2019**

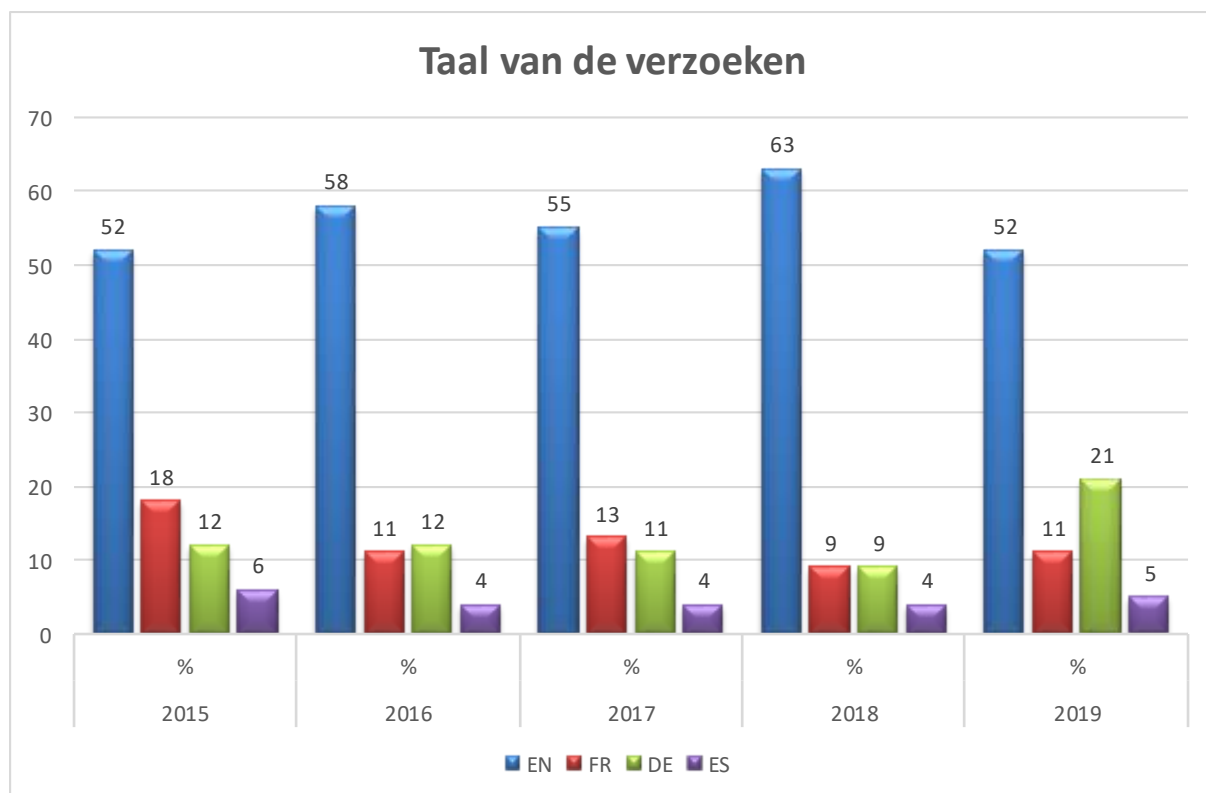
De geografische spreiding van de verzoeken over de lidstaten, voor zover het Parlement daarvan op de hoogte is, is licht gewijzigd. Ongeveer 24 % van de verzoeken was afkomstig uit Duitsland, gevolgd door Spanje (10%), Frankrijk (9%), België/Italië (elk 7 %) en het Verenigd Koninkrijk (5%). Het aantal verzoeken uit derde landen bedroeg bij benadering 7 % van het totaal.

⁷ Gegevens over de profielen van de verzoekers worden verzameld op basis van de informatie die de verzoekers in hun verzoek verstrekken. Verzoekers zijn echter op grond van Verordening (EG) nr.1049/2001 niet verplicht om persoonsgegevens te verstrekken. Diverse verzoekers hebben hun beroep dan ook niet vermeld. Dit is met name het geval bij verzoeken die per e-mail zijn ingediend.

(Figuur 7) **Geografische spreiding**

(Figuur 8) **Taal**

Engels bleef de meest gebruikte taal voor verzoeken (52%), gevolgd door Duits (21%), Frans (11%) en Spaans (5%).

HOOFDSTUK II

Tendensen en specifieke onderwerpen

Het jaar 2019 werd gekenmerkt door een aanzienlijk aantal verzoeken om toegang van het publiek tot documenten in verband met de verkiezingen voor het Europees Parlement, die in mei plaatsvonden. Er was ook een toename van het aantal aanvragen via onlineplatforms. Deze platforms vergemakkelijken het indienen van verzoeken. Doordat modellen worden aangeboden, is er een grotere kans dat een groot aantal documenten onder het verzoek valt.

A) Verzoeken met betrekking tot de verkiezingen voor het Europees Parlement

Verkiezingen voor het Europees Parlement worden om de vijf jaar gehouden (in 2019 vonden zij plaats van 23 tot en met 26 mei), en zorgen meestal voor een grotere belangstelling van het publiek voor het Europees Parlement, met name voor de activiteiten in verband met de verkiezingen. Dit werd ook weerspiegeld in de verzoeken om toegang van het publiek tot documenten. Verzoekers verzochten met name om toegang tot documenten in verband met de campagne "Ik stem deze keer" van het Parlement, die werd gelanceerd om het democratisch bewustzijn te vergroten en Europeanen aan te moedigen om te gaan stemmen. Kort na de verkiezingen werden vaak documenten opgevraagd met betrekking tot de bekendmaking van de officiële uitslagen en het aantal stemmen dat elke fractie had gehaald.

B) De ruime definitie van documenten en "complexe" verzoeken

Verordening (EG) nr. 1049/2001 is, uit hoofde van artikel 2, lid 3, alleen van toepassing op documenten die bij een instelling berusten, dat wil zeggen, documenten die door haar opgesteld of ontvangen zijn en zich in haar bezit bevinden. Volgens artikel 3, onder a), van die verordening, wordt onder document echter verstaan: "iedere inhoud, ongeacht de drager ervan (op papier, in elektronische vorm, als geluids-, beeld- of audiovisuele opname), betreffende een materie die verband houdt met beleidsmaatregelen, acties en besluiten welke tot de bevoegdheid van de instelling behoren". Bovendien moet, uit hoofde van de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie ("het Hof"), alle informatie die met behulp van voorgeprogrammeerde zoekinstrumenten uit een elektronische gegevensbank kan worden gehaald in het kader van het gewone gebruik daarvan, als een bestaand document worden aangemerkt.

Doordat Verordening (EG) nr. 1049/2001 voorziet in een dermate ruime definitie van documenten, en er geen grenzen zijn gesteld aan wat verzoekers mogen vragen, krijgt het Parlement met zeer uiteenlopende verzoeken te maken. Een groot deel van de verzoekers vraagt niet om toegang van het publiek tot specifieke en referentiedocumenten, maar verzoekt om toegang tot inhoud. De behandeling van dit soort verzoeken is vaak complexer en vergt meer middelen. Om verzoeken om toegang tot inhoud te kunnen verwerken, moet het Parlement vaak eerst bepalen of de gevraagde inhoud daadwerkelijk als document bij hem als instelling berust, alvorens te kunnen beoordelen of de gevraagde inhoud kan worden vrijgegeven. Bij dit proces is vaak de betrokkenheid van verschillende takken van

de administratie vereist, alsook een nauwgezette inachtneming van de regels zoals uitgelegd door het Hof.

B.1) Verzoek om toegang van het publiek tot generieke inhoud en onlineplatforms

Het Parlement ontvangt steeds meer verzoeken om toegang tot generieke inhoud, die doorgaans worden geformuleerd als verzoeken om toegang tot alle documenten die informatie over een bepaald onderwerp bevatten. Dat komt voor een deel door de toenemende populariteit van onlineplatforms, die bedoeld zijn om het proces van het verzoeken om toegang van het publiek tot documenten te vergemakkelijken en die modellen bevatten die verzoekers kunnen indienen om toegang tot generieke documenten over een bepaalde onderwerp te krijgen. Door deze modellen is de kans groter dat een groot aantal documenten onder een bepaald verzoek valt.

Voor de behandeling van een verzoek om toegang tot generieke inhoud, moet het Parlement vaak uitgebreid intern overleg plegen om te bepalen welke relevante documenten bij de instelling berusten, en moet het vaak contact opnemen met de verzoeker, overeenkomstig artikel 6, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001, om nadere precisering te verkrijgen en de verzoeker daarbij behulpzaam te zijn.

Bovendien leidt het toenemende gebruik van brede formuleringen in verzoeken, bijvoorbeeld het opvragen van alle documenten met informatie van uiteenlopende aard, ertoe dat verzoekers vaker minstens om gedeeltelijke toegang verzoeken tot informatie die niet in een bestaand document is opgenomen, en, uiteindelijk, om toegang tot informatie, in plaats van toegang tot een document. Het Parlement moet in dit verband bij de behandeling van op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001 ingediende verzoeken, een wezenlijk onderscheid maken. Zoals het Hof heeft bevestigd, moet voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 1049/2001 een onderscheid worden gehandhaafd tussen het concept van documenten enerzijds, en dat van informatie anderzijds. Verordening (EG) nr. 1049/2001 voorziet weliswaar in toegang van het publiek tot documenten van het Parlement, maar verplicht de instelling er niet toe verzoekers alle informatie te verstrekken waarin zij geïnteresseerd zouden zijn. Het is soms echter moeilijk om beide begrippen duidelijk van elkaar te onderscheiden.

B.2) Toegang tot documenten die niet bij het Parlement berusten (bijvoorbeeld screenshots)

Bij de behandeling van verzoeken om toegang van het publiek tot inhoud, in tegenstelling tot specifieke documenten, moet het Parlement beoordelen of de gevraagde inhoud daadwerkelijk bij hem berust. Dat is niet altijd eenvoudig.

Ter illustratie: in 2019 ontving het Parlement verschillende verzoeken waarin naar Verordening (EG) nr. 1049/2001 werd verwezen en waarin screenshots werden opgevraagd van de statistische gegevens met betrekking tot de Twitteraccounts van het Parlement. Om deze verzoeken te verwerken, moest het Parlement beoordelen om welke statistische gegevens het precies ging, en of deze bij hem berustten in de zin van Verordening (EG) nr. 1049/2001.

In dit geval werd vastgesteld dat de gevraagde gegevens uit een databank moesten komen die eigendom was van Twitter, en dat de gegevens dus niet bij het Parlement berustten, ook al had het Parlement de mogelijkheid om deze gegevens via de computer te raadplegen. De instelling weigerde bijgevolg toegang tot de statistische gegevens, onder meer omdat de gevraagde informatie niet was opgeslagen als een document in de zin van artikel 3, onder a), of anderszins bij het Parlement berustte in de zin van artikel 2, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1049/2001.

C) Onlineplatforms voor toegang tot documenten en bescherming van persoonsgegevens

Zoals eerder vermeld, maken verzoekers steeds meer gebruik van onlineplatforms voor het indienen van verzoeken om toegang van het publiek tot documenten. Bij het gebruik van deze platforms genieten zij een hogere mate van anonimiteit ten opzichte van de instellingen, aangezien hun persoonlijke e-mailadressen voor die instellingen niet zichtbaar zijn. Het verzoek wordt daarentegen verzonden via een e-mailadres dat voor elk verzoek apart wordt aangemaakt. Alle verzoeken die via dergelijke platforms worden ingediend, alsook alle communicatie en antwoorden van het Parlement in dat verband, worden echter automatisch op deze websites gepubliceerd.

Om te waarborgen dat de persoonsgegevens van de verzoekers (die eventueel moeten worden meegedeeld) naar behoren worden beschermd, stuurt het Parlement de verzoeker in eerste instantie een ontvangstbevestiging om de verzoeker ervan op de hoogte te brengen dat de website niet aan het Parlement verbonden is, en hem of haar te adviseren om geen persoonsgegevens te onthullen bij gebruik van de website, maar in plaats daarvan rechtstreeks contact op te nemen met het Parlement, indien nodig. Dit is met name relevant wanneer het Parlement de verzoeker om een postadres vraagt, om hem of haar van zijn besluit in kennis te stellen.

HOOFDSTUK III

Klachten die zijn ingediend bij de Europese Ombudsman en gerechtelijke procedures

Klachten die worden ingediend bij de Europese Ombudsman en gerechtelijke procedures die worden aangespannen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 1049/2001 door het Parlement, kunnen voor de administratie een gelegenheid vormen om, ongeacht de uitkomst van de desbetreffende procedure, haar werkwijzen met betrekking tot toegang tot documenten bij te schaven. In dit hoofdstuk wordt verslag uitgebracht over de klachten die in 2019 door de Ombudsman zijn behandeld, en een aanhangige zaak naar aanleiding van de instelling van een hogere voorziening bij het Hof van Justitie tegen een beschikking van het Gerecht.

A) Europese Ombudsman

A.1) In 2019 afgesloten klachtenprocedures

- Klacht 1651/2018

Het Parlement weigerde de toegang van het publiek tot documenten in verband met de voorbereidende beraadslagingen van een werkgroep van het Bureau over de lijst van uitgaven die door de vergoeding voor algemene uitgaven kunnen worden gedekt, op grond van het feit dat dit het besluitvormingsproces van het Parlement ernstig zou ondermijnen, zoals vastgelegd in artikel 4, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1049/2001.

De Ombudsman raadde aan toch toegang te geven tot de betreffende documenten vanwege een hoger openbaar belang. De Voorzitter deelde de Ombudsman mee dat het Parlement het niet eens was met die beoordeling, in het licht van de vaste rechtspraak.

- Klacht 2089/2018

Deze klacht betrof een verzoek om toegang van het publiek tot een overzicht van zakenreizen van leden van het Europees Parlement. Verordening (EG) nr. 1049/2001 is alleen van toepassing op bestaande documenten, dat wil zeggen op documenten die door een instelling opgesteld of ontvangen zijn en zich in haar bezit bevinden. Een instelling is dus niet verplicht gegevens te verzamelen en te bundelen om een verzoeker informatie te verstrekken waartoe hij toegang wil verkrijgen. Het Parlement verklaarde bijgevolg dat de opgevraagde documenten niet bij hem berustten.

Na overleg met de betrokken diensten, stemde de Ombudsman in met de beoordeling van het Parlement, en oordeelde de Ombudsman dat er geen sprake was van wanbeheer.

- Klacht 149/2019

Het Parlement weigerde de toegang van het publiek tot documenten over de uitgaven van en vergoedingen voor Ierse leden van het Europees Parlement, op grond van het feit dat dit de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van personen zou ondermijnen, met name overeenkomstig de Uniewetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens, zoals bepaald in artikel 4, lid 1, onder b), van Verordening (EG)

nr. 1049/2001. De verzoeker had niet aangetoond dat het noodzakelijk was, met het oog op een specifiek doel in het algemeen belang, om de persoonsgegevens in de gevraagde documenten door te zenden, zoals vereist krachtens artikel 9, lid 1, onder b), van Verordening (EU) 2018/1725. Wat de rest van het verzoekschrift betreft, heeft het Parlement geen verdere documenten geïdentificeerd, aangezien het opvragen van die gegevens zou neerkomen op het creëren van een nieuw document, en het Parlement niet vereist is dat te doen.

De Ombudsman was het eens met de beoordeling van het Parlement wat beide elementen van de klacht betrof, en verklaarde dat er geen sprake was van wanbeheer.

- Klacht 595/2019

Het Parlement ontving een verzoek om toegang van het publiek tot drie documenten in verband met een interparlementaire bijeenkomst van Zuid-Afrika en de EU. Het Parlement verstreekte volledige toegang tot twee documenten en gedeeltelijke toegang tot een derde, omdat de volledige vrijgave ervan de bescherming van het openbaar belang wat betreft de internationale betrekkingen zou ondermijnen, zoals bepaald in artikel 4, lid 1, onder a), van Verordening (EG) nr. 1049/2001. De verzoeker diende klacht in tegen het besluit van het Parlement om gedeeltelijke toegang te verlenen, waarbij ook bezwaar werd gemaakt tegen een vermeende onrechtmatige verlenging van de termijnen, zowel in de eerste als in de confirmatieve fase.

De Ombudsman onderzocht het betreffende document, en stemde in met de argumenten van het Parlement voor gedeeltelijke toegang. De Ombudsman stelde ook vast dat de aangevoerde redenen voor de verlenging van de termijn – namelijk de lopende interne beraadslagingen met de Juridische Dienst en de noodzaak om het besluit te vertalen – voldoende gemotiveerd en aanvaardbaar waren.

- Klacht 648/2019

Het Parlement weigerde toegang van het publiek tot een juridisch advies over de contractuele situatie van taalleerkrachten in het Parlement, omdat dit de bescherming van gerechtelijke procedures en juridisch advies zou ondermijnen, zoals bepaald in artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001. De verzoeker voerde echter aan dat er een hoger openbaar belang was voor de vrijgave van het gevraagde document.

Het Parlement was het niet eens met het standpunt van de verzoeker, en voerde aan dat de openbaarmaking van het document zijn vermogen zou kunnen belemmeren om duidelijk, objectief en volledig juridisch advies te ontvangen in de toekomst, en het risico inhield dat zijn vermogen om zich voor de rechter te verdedigen, zou worden ondermijnd.

De Ombudsman onderzocht het gevraagde document, achtte de argumenten van het Parlement voldoende onderbouwd, en kwam tot de conclusie dat er geen hogere openbare belangen waren voor de vrijgave en dat er bijgevolg ook geen sprake was van wanbeheer.

- Klacht 1150/2019

Deze klacht werd ingediend tegen het besluit van het Parlement om slechts gedeeltelijke toegang te verlenen tot een juridisch advies over de samenstelling van het Parlement voor de periode 2019-2024 ingeval het Verenigd Koninkrijk zich ten tijde van de Europese verkiezingen niet formeel uit de Unie had teruggetrokken, met als argument dat de

volledige openbaarmaking de bescherming van het juridisch advies zou ondermijnen, zoals bepaald in artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001. Het Parlement benadrukte dat, in de context van een ongekende en zeer complexe juridische en politieke kwestie, de openbaarmaking van het desbetreffende document afbreuk zou doen aan het vermogen van het Parlement om ook over andere gevoelige kwesties in de lopende brexitprocedures dergelijk advies in te winnen. Het Parlement was bovendien van mening dat geen hoger openbaar belang was aangetoond.

De Ombudsman concludeerde, gezien het uitermate gevoelige onderwerp van het document en de omstandigheden op het moment dat het verzoek werd ingediend en de gedeeltelijke toegang werd verleend, dat het Parlement terecht geweigerd heeft het document volledig vrij te geven. De Ombudsman stelde bijgevolg vast dat er geen sprake was van wanbeheer.

- Klacht 1399/2019

Het Parlement ontving een verzoek om toegang van het publiek tot documenten in verband met de missie van de Commissie begrotingscontrole (CONT) van het Parlement naar Albanië, met name in verband met het gebruik van EU-middelen in Albanië en de beoordeling van dit gebruik door CONT. Het Parlement stelde vast dat het verslag over de onderzoeksmissie van CONT het enige relevante document was met betrekking tot dit verzoek. Aangezien de verzoeker erop aandrong ook andere documenten te identificeren en vrij te geven, antwoordde het Parlement dat er geen andere relevante documenten bij hem berustten.

De Ombudsman stelde vast dat het Parlement een redelijke verklaring heeft gegeven voor het feit dat een dergelijk document niet bestond. Daarbij nam de Ombudsman het in de vaste rechtspraak erkende vermoeden van wettigheid en waarheidsgetrouwheid in acht dat verbonden is aan een verklaring van een instelling van de Unie dat een bepaald document niet bestaat. Dit vermoeden is weerlegbaar wanneer de verzoeker relevante en onderling overeenstemmende bewijzen levert dat het document bestaat; in dit geval heeft de verzoeker dergelijke bewijzen niet verstrekt. De Ombudsman stelde vast dat er geen sprake was van wanbeheer.

- Klacht 1409/2019

Het Parlement weigerde de toegang van het publiek tot een zeer groot aantal documenten – in de loop van 11 dagen waren hiervoor 34 e-mails gestuurd – in verband met 13 specifieke werkbezoeken van commissies alsook dienstreizen van leden van het Europees Parlement naar 112 landen. Vanwege het grote aantal documenten dat door bezwaren in verband met persoonsgegevens zou moeten worden herzien, heeft het Parlement getracht samen met de aanvrager een billijke oplossing te vinden, in overeenstemming met artikel 6, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1049/2001. De verzoeker ging echter niet akkoord met het voorstel van het Parlement. Het Parlement was vervolgens van oordeel dat de behandeling van de verzoeken een buitensporige administratieve last zou opleveren.

De Ombudsman was het eens met het oordeel van het Parlement, namelijk dat het herzien van de documenten, met name wat persoonsgegevens betreft, onevenredig zou zijn. De Ombudsman concludeerde derhalve dat er geen sprake was van wanbeheer.

A.2) In 2019 geopende en nog in behandeling zijnde klachtenprocedures

- Klacht 1498/2019

Deze klacht had betrekking op de gebruikelijke werkwijze van het Parlement om verzoekers per aangetekende post met ontvangstbevestiging in kennis te stellen van zijn besluiten met betrekking tot toegang van het publiek tot documenten, met het oog op rechtszekerheid en de naleving van de wettelijke termijnen voor de indiening van een confirmatief verzoek en de daarop volgende rechtsmiddelen. In dit specifieke geval vroeg de verzoeker om hem ook langs elektronische weg het besluit te doen toekomen, via het platform FragDenStaat.de, waarvan hij gebruik had gemaakt om het verzoek in te dienen. Het Parlement heeft echter geweigerd dit te doen om te voldoen aan Verordening (EU) 2018/1725, aangezien een dergelijk besluit automatisch online zou zijn gepubliceerd, met inbegrip van de persoonsgegevens die in het besluit zijn opgenomen.

Het Parlement diende zijn opmerkingen in bij de Ombudsman, die nog geen beslissing heeft genomen.

B) Rechterlijke toetsing

B.1) Nieuwe zaken

Besluiten van het Parlement inzake toegang tot documenten worden zelden aangevochten. In 2019 werd geen beroep tot nietigverklaring ingesteld bij het Hof van Justitie.

B.2) Lopende rechtszaken in 2019

Zaak T-421/17 (Hogere voorziening in zaak C-761/18 P), Leino-Sandberg/Parlement

In juli 2017 werd een beroep tot nietigverklaring ingesteld tegen een besluit van het Parlement om publieke toegang te weigeren tot een besluit van het Parlement van 8 juli 2015 omdat dit laatste besluit werd aangevochten bij het Hof, in zaak T-540/15 - De Capitani/Parlement, en de vrijgave ervan die rechtszaak zou hebben ondermijnd.

In 2018 heeft het Gerecht geoordeeld dat, aangezien de verzoeker uiteindelijk toegang had gekregen tot het betreffende document, het beroep zonder voorwerp was geraakt, en de verzoeker dus geen belang meer had bij de beslechting van de zaak.

De verzoeker heeft tegen deze beschikking een hogere voorziening ingesteld bij het Hof van Justitie, stellende dat de beschikking op een onjuiste rechtsopvatting was gebaseerd, voor zover geoordeeld werd dat het beroep geen voorwerp meer had en er geen procesbelang meer bestond. Deze hogere voorziening is nog aanhangig.

Slotopmerkingen

Zoals voorspeld in het verslag van vorig jaar was er een toegenomen belangstelling van het publiek voor de Europese verkiezingen, die van 23 tot en met 26 mei 2019 werden gehouden, met name voor de verkiezingscampagne "Ik stem deze keer" en de accounts van het Parlement op sociale media. Er was ook een toename van het aantal verzoeken om toegang tot een onbeperkt aantal documenten, met name via onlineplatforms. Bij dergelijke verzoeken is het moeilijker om de verzoeker naar behoren een antwoord te verstrekken binnen de relatief korte termijnen waarin Verordening (EG) nr. 1049/2001 voorziet.

Uit de verwerking van verzoeken om toegang van het publiek tot documenten blijkt ook dat er een bepaalde spanning bestaat tussen Verordening (EG) nr. 1049/2001, waarin ernaar gestreefd wordt een hoog niveau van transparantie binnen de instellingen te waarborgen, en Verordening (EU) 2018/1725, waarin alle persoonsgegevens die bij de instellingen berusten, worden beschermd door de verwerking ervan en de eventuele doorgifte van die gegevens aan derden strikt te reguleren. Telkens wanneer de administratie van het Parlement een verzoek om toegang van het publiek tot documenten met persoonsgegevens behandelt, moet zij het juiste evenwicht vinden tussen beide verordeningen en hun doelstellingen. De toekomst zal dit evenwicht blijven vormgeven.